

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Cu 1-a Iulie v. 1891

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnătate atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány* — *Post-Anweisung*.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vecii spre ușorare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fașile, în care li-s'a trimis diarul până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Curățenia alegerilor.

Precum scim, Sâmbăta trecută a prezentat ministrul de justiție Desider Szilágyi un proiect de lege despre judicatura Curiei în afaceri electorale.

Dacă acesta va deveni lege, casa deputaților renunță la unul din cele mai de căpetenie drepturi ale sale, pe care-l cedează pe un period de opt ani celui mai înalt for judecătoresc din țară. E vorba de dreptul de a judeca, dacă alegerile de deputați s'au săvârșit sau ba așa după-cum legea le prescrie, și dacă au fost sau ba ferite de corupți și alte ingerențe abuzive.

Astăzi avem înaintea noastră textul autentic al întregului proiect. Prelungă extrasul telegrafic publicat Sâmbătă ajunge să adăugem, că proiectul este în realitate și mai rigoros decât se prezintă în acel extras și conține cele mai severe dispozițiuni pentru toate cașurile de prevădit, când deputatul ar ingera alegerile, ar lăsa pe alții să ingereze, sau s'ar face complice la asemenea fapte.

De asemenea sunt foarte precise și lămurite dispozițiunile modalității, în care Curia are să se constituie și să judece în afaceri electorale. Sunt luate toate măsurile de precauțiune, ca această

judecată să se facă în mod independent de oameni independenți.

Cu alte cuvinte nu putem tăgădui, că proiectul prezentat de ministrul Szilágyi arată intențiunea de a pune o lege bună și salutară, care să facă puțință, ca din alegerile dietale să se în viitor expresiunea sinceră și nealterată a voinței alegătorilor și a țerii.

Mărturisim și aceea, că legea de sub întrebare umple un mare gol din viața constituțională a țerii. Căci abuzurile electorale au grasat în Ungaria în așa măsură, încât fără doar și poate s'ar pute susține, că în perioadele din urmă nu alegătorii, nu țeara a fost reprezentată în dietă, ci rachiul, corupțiunea, solgăbirul și gendarmul. Căci nu alegătorii, ci acestia alegeau pe deputați.

Ear' comisiunea verificatoare a casei deputaților, care avea să judece, când vre-o alegeare de deputat era contestată, s'a dovedit, că nu este și nu poate fi la înălțimea datorinței sale. Comisiunea verificatoare, ca toate comisiunile dietale, este compusă în partea cea mai mare din deputați guvernamentali, ear' acestia, vrând-nevrând, totdeauna sunt înclinați a aduce sentența, care este mai convenabilă guvernului. Astfel s'a întâmplat, că deputați guvernamentali, ale căror alegeri erau foarte contestate și scia lumea întreagă de abuzurile ne mai pomenite, prin care s'au făcut, au fost verificați fără nici un scrupul, precând față cu deputații opoziționali, cu deosebire dacă mai erau și nemaghiari, comisiunea vedea abuzuri și acolo, unde nu erau.

Îndoeală nu încapă, că față cu această comisiune Curia regească dă cu mult mai multe garanții, că va păzi în viitor curățenia alegerilor. Aprobăm deci proiectul de lege, convinși fiind, că este un pas spre îmbunătățirea sistemului reprezentiv.

Pagubă însă, că acest pas este numai pe jumătate. Înfrânarea abuzurilor electorale este una dintre condițiunile, ca expresiunea voinței țerii să ese la iveală, dar' nu este condițiunea cea dintâi și cea de căpetenie. Aceasta este legea electorală însăși.

Prin urmare, dacă guvernul, și în special talentatul ministru de justiție, voesc în adevăr să facă o îmbunătățire pe terenul acesta, atunci trebuia să facă începutul cu reformarea legii electorale.

Scim, că această lege este foarte puțin liberală. Dreptul electoral este legat de un cens, care pretutindenea

este prea mare, dar' în Transilvania, în mod excepțional, este și mai mare decât în Ungaria proprie. Nobilii prelungă aceea sunt scutiți de cens, orașele, și cele mai prăpădite, își au deputați cu mulțimea, ear' comunele rurale sunt adunate în cercuri prea mari etc. Scurt, legea electorală este așa întocmită, încât majoritatea locuitorilor regatului sunt lipsiți de dreptul electoral în favorul unei minorități privilegiate de nobili și orașeni.

Este superfluu să mai amintim, ceea-ce atât de cunoscut este, că „din întemplant“ nobilii și orașenii sunt cu deosebire Maghiari și maghiaroni, precând din locuitorii comunelor țărănești se alcătuiesc cu deosebire grosul naționalității nemaghiare. Va să dăcă actuala lege electorală favorizează maghiarismul în paguba popoarelor nemaghiare.

Ei bine, ce folos, că voesc acum guvernul să creeze o lege de garanție, ca în alegeri să se exprime voința țerii, când însăși legea electorală poartă de grije, ca să nu se poată exprima? De aceea dăcem, că legea despre judicatura Curiei fără reforma legii electorale nu are nici o valoare reală.

Ear' de reforma aceasta guvernul, așa se vede, nici gând nu are să se ocupe. Ne este cunoscut, că nu demult șeful kossuth-istilor, deputatul Irányi, a propus această reformă și a indicat chiar și modalitatea, destul de liberală, deși cu unele reserve „patriotice“, cum se se ducă în deplinire. Însă guvernul cu ai sei nici nu a voit să treacă în discutarea propunerii lui Irányi.

Și prin urmare trebuie să concludem, că guvernului nu-i este de adevărată îmbunătățire a sistemului electoral, ci prin legea, al cărei proiect l'a prezentat acum, urmărește numai scopuri din domeniul politice de partid, voesc să-și asigure puterea și viitorul celorlalte reforme anunțate și să mulcomească opozițiile maghiare, care atât de dificile se arată de un timp încoace.

Așadar, deși legea ar fi bună în sine, adevărat bine nu va aduce țerii, căci este, vorba Românului:

„Brânză bună în . . .“

Răspunsul maghiar la memorandumul bucureșean.

Cu posta de aseară am primit și noi un exemplar din broșura ce au edat studenții maghiari drept răspuns la memorandumul universitarilor din Bu-

curesci. Broșura poartă titlul: „Români ungurești și națiunea ungurească. Răspunsul tinerimii dela școalele înalte maghiare la memorandumul tinerimii universitare din România“. Ca editori sunt indicați: Universitățile din Budapesta și Cluj; politehnicul din Budapesta; academiile juridice din Pojon, Cașovia, Orade, Raab, Eperjes, Dobrițin, Kecskemét și Sighetul-Marmației; liceele juridice din Fünfkirchen și Agria; academia din Sárospatak; academia de agricultură din Altenburg și cea de montanistică și silvanistică din Șemniț.

În loc de introducere se vestesc, că răspunsul a apărut totodată și în traducere franceză și germană și s'a trimis universităților străine, diarelor și tuturor factorilor politici și sociali de căpetenie din străinătate.

După-ce românescul răspunsul acesta nu a apărut și probabil la foarte puțină Români se va trimite, ear' Români au mare interes să cunoască argumentele adversarilor, credem a face pe voea publicului nostru, dacă înainte de a ne pronunța asupra lui, îl publicăm întreg, în traducere cât se poate de verbală.

Eată-l deci în întreg cuprinsul se:

I.

Tinerimea valachă dela universitatea din Bucuresci a inundat lumea cultă cu un memorandum, în care este descrisă soarta Valachilor din Ungaria. Aceasta soartă, precum e descrisă, este de compătimit. Dar' dacă descrierile, aserțiunile și datele memorandumului ar fi adevărate, atunci nu atât soarta acolo descrisă a sârmanului popor valach ar fi de compătimit, cât mai ale națiunea maghiară, care pregătesc pe seama poporului această soartă. Căci în cazul acesta ar fi silită să renunțe la stima și simpatia, care și-a câștigat-o la celelalte popoare ale Europei în decursul aflării sale aicea de o mie de ani. Fără îndoială memorandumul bucureșean deocamdată nici nu are alt scop, decât de a despoia pe Maghiar de bunul renume, care l'a avut până acum ca un popor, care în Orientul Europei s'a dovedit, că este singurul cu putere alcătuitoare de stat dintre toate popoarele, care s'au vârsat din Asia cu potopul migrațiunii popoarelor și s'au așezat aicea. Acest popor a venit la sfârșitul secolului IX. în locuințele sale de acum, a alcătuit aici un stat creștinesc și l'a susținut în ciuda tuturor peripețiilor, care au ajuns Europa în decursul mii de ani străcurată, până în timpurile de față, când se pregătesc a sârba inbulul de o mie de ani ai existenței sale.

FOIȚA „TRIBUNEI“

Răspuns

la cestionarul domnului B. P. Hașdeu pentru „Etymologicum Magnum Romaniae“.

De

Stefan Buzila.

Având în vedere, că opul, de care s'a apucat cu ajutorul lui D-șeu dl B. P. Hașdeu, este un ce de o valoare neprețuită pentru noi Români, și că prin urmare nu ar trebui să întârzie nici unul din cei competenți a sucure fiecare cu puținul seu, apoi că de pe Someș (giurul Năsăudului), — după-cât se vede până acum, — încă numai un singur individ a răspuns la cestionarul exmis, dăc, având aceste în vedere, — deși cam târziu, — mă voiu nusi și eu a da un răspuns, cât numai voiu pute de lămurit, la acel cestionar și anume din „giurul Năsăudului“ (Nord-Ostul Transilvaniei).

Răspunsul este următorul:

1. „A“ neaccentuat se află curat în cuvintele: Adam; Avram; armariu sau almaru (un fel de mobilă cu diferite polițe pentru a ține în ea vase: oale, blide etc.); prașcău (se numesc așa un „perde timpul“, cu deosebire se numesc astfel ficiorii holtei, care umblă des pe uliță în timpul nopții; în comuna Măgură la acestia le dă „cioclii“); aramă; halău (se dăc câte-odată și halău: este un lemn gros scobit în lăuntru, ca să

poată bē vitele apă din el; nu este însă tot cu acest nume și acela, din care mănâncă porcii, ci acela se numesc troacă sau treocă); aluat; arvună; în toate cuvintele citate până aici accentul cade pe silaba ultimă.

2. În giurul Năsăudului poporul nu amestecă sunurile ā, i, ā. — Dăc însă în Alava, Mocod, Hordou etc. în loc de pe (=pre): pā.

3. Sunetul ā se aude foarte bine și curat preste tot, unde numai se află în limbă. Se dăc d. e. māna, hād, cār (sunet, cu care batjocoresc țeranul pe Țigani, deoarece sunt negri ca cioarele, care produc acest sunet), cānepă, potāng, rīu, cārca („hai în cārca, ia-mă în cārca, sui în cārca“, cu deosebire copiii se poartă în cārca, adică în spate, ținându-se copilul cu mâinile de grumazul purtătorului, ear' acesta spriginindu-l pe dindărșt cu mâinile sale se nu cadă); hāși (se dăc când cineva voesc a alunga găinile; sunetul „și“ din urmă nu se pronunță nici ca „și“, dar' nici ca „ci“, ci așa ca să deie un sunet între aceste două; tot pentru a alunga găinile se folosește și numai sunetul: „și“ cu pronunțarea acum indicată; pentru a alunga găsele se folosește sunetul „haja“ și „haji“).

4. Se dăc: „sarā, fatā, masā, parā, și nu searā, featā, measā, pearā etc. —

5. De regulă: „o“ neaccentuat trece în „u“ d. e. durmimū (poporul dăc și durmim); Rumān pentru Român. — Folosește însă poporul în unele și aceleași cu-

vinte când o când u, d. e. dăc: ospē și și uspē; ulonițe și olonițe (cuvânt ce se folosește numai în plural), aparatele acele, cu ajutorul cărora din simbari de diferite sēmițe fac (store) uleu.

6. Poporul de pe Someș, giurul Năsăudului, nu dăc nici-când umblu în loc de āmblu; în loc de unghiu sau inghiu folosește ungiu și mai des ungeriu.

7. Nē preste tot e mutat în i: cālca; cū; āntēi.

8. Asemenea li preste tot e mutat în i: repure, puu, etc.

9. A și O adese-ori se lungesc în aa, oo; cu deosebire în vocativ: taaatā; maaamā; moooșule.

10. U la finea cuvintelor fără articol nu se lungesc, excepționând cuvintele, care se termină în u lung, d. e. lucrū, sooru, casu etc. La cuvintele terminate în u scurt poporul foarte rar pune articolul i, ci lungesc numai pe u, d. e. omu = omul, domnu = domnul etc.

11. Cu i stă lucrul ca și cu u.

12. În cuvintele: cuvente, mormente, vene, mene etc. e trece totdeauna în i, d. e. cuvinte, morminte (poporului îi place mai bine mormēnturi), mēne, yne etc.

13. Sunetele o și a din diftongul oa nu se pronunță separat, ci ambele dau un sunet.

14. Diftongul ea se pronunță parte ca ē, d. e. pē (=prea); a mē (=a mea); vrē (=voesc=vrea) și preste tot astfel de pronunțare se află în imperfectul conjugățiunii a

doua; — apoi parte ca ia, d. e. iatā, iarbā; sunt apoi cuvinte, în care se pronunță curat și e și a, d. e. sdeab (în comuna Leș îi dăc hudiță: este o formă de cărare pe coastele pezișe, pe unde trag oamenii la vale jupi de lemne); — și elealā (un fel de licuid preparat din zăr acru cu peatră acră, pentru-ca punând în el ouăle albe se se lege apoi mai bine de ele culoarea roșie).

15. Preste tot se dăc plăcēre, lēge, mērgē, pentru plăcere, lege, merge.

16. E simplu în loc de ē nu se află.

17. Particularități străine limbii noastre literare se observă la vocalele e și i. Și anume: E se moaie în ē în următoarele cuvinte în pronunțarea populară: iei=ei; ieftin=eftin; iel=el; ier=eri; ierburi=erbur; a se ieftini=a se efini.

Dacă e urmează după c, atunci ce adese-ori se schimbă în pronunțarea populară în se, d. e. șeafā = ceafā; șel = cel; șenuș = cenuș; șeapā = ceapă; șep = cep (la cep în unele comune îi mai dăc și dugāu); șearā = ceară; șerb = cerb; șearcān = cearcān (prelungă lună sau prelungă soare); șerc = cerc; șersesc = cerșesc; șert = cert (pre cineva pentru o faptă rea).

Dacă e e precedat de ch, atunci silaba che în cele mai multe cazuri se schimbă în ce, d. e. celtuesc = cheltuesc; celariu = che-lar; cēia = cheia etc.

Dacă e urmează după f (fe), atunci fe adeseori se mută în șe, d. e. șearā = fiară (sēlbateck); șer = fer; șerestū = feres-

Fără îndoială, că a alcătui și susține state nu se poate fără virtuți serioase corăspunătoare. Aceste virtuți sunt de două feluri: o parte militară, cealaltă care-și împlinește misiunea în timpuri de pace. Prin calitățile militare s'a întemeiat și s'a apărut statul; virtutea însă și cultura și ordinea și dreptatea și iubirea de libertate l-au susținut până în zilele noastre. Aceste sunt învățăturile și tradițiile unei vieți de stat de o mie de ani. Ce lucru s'a întemplat cu Maghiarul în timpul mai nou, care l'a îndemnat să-și schimbe cu altele nouă aceste virtuți, aceste tradițiuni, cu de acele, cu care este caracterizat în memorandumul bucureșean?

Cu Maghiarul în realitate nu s'a întemplat nimica nou, nimica deosebit; cel puțin nimica ce l-ar pute îndupleca, ca eșind din naturul seu vechiu să pornească pe cărări nouă. Din contră în giurul seu, afară de el s'au întemplat lucruri, care explică pentru-ce este tîrît și ponegrit în mod fals înaintea tribunalului lumii culte.

S'a întemplat aceea, că idea națională a devenit idea conducătoare a popoarelor și un instrument eficace al politice. Că ce rol normativ a jucat această idee și la alcătuirea sorții Europei apusene, arată unitatea italiană și cea germană și amintirea deasă a unirii neamurilor latine. Rusia a prins în mână idea slavă, și mai mult cu aceasta, decât cu armata sa, ține în nesigurantă Orientul Europei. Și în vecinătatea noastră sud-estică s'a alcătuit unul dintre cele mai tinere state și regate: regatul valach, în limba europeană România. Și decând s'a întemplat această schimbare, de atunci neamurile nemaghiare, locuitoare în țara noastră, sunt mereu neliniștite, agitate. Popoarele noastre, tovarășii nostri de arme cei mai credincioși în decursul veacurilor, Slavii și Valachii, sunt acum jertfele amăgirilor, instigațiunilor și neliniștirilor permanente. Ear' aceste tendențe păcătoase sînt contrare păcii și intereselor Ungariei, ba chiar și ale popoarelor respective.

Tradițiuni istorice, drept, situațiune geografică, dispozițiunea, conșiența și situația poporului respectiv, toate aceste nu dau nici un titlu de drept acestor tendențe subversive, care se urmăresc aici în numele principiului panslavismului și daco-românismului. A contrabanda un astfel de titlu de drept în inteligența europeană prin calumniarea nerușinată a națiunii maghiare: acesta este scopul cel dintăiu al memorandumului bucureșean.

Că memorandumul nu-și va ajunge scopul, în această privință sîntem liniștiți. Cu povești se pot induce în eroare copiii și ignoranții. Cu minciuni oamenii simpli și creduli. Ear' armele memorandumului sînt luate din acest arsenal; de altă parte publicul, asupra căruia voesc să influențeze, este departe de a fi o masă de copii și de creduli, este tocmai floarea și lamura inteligenței europene,

trău (firez); în cuvintele ficior, fecioară și pecior e din silaba fe și pe se mută în i ficior, ficioară, picior = pecior.

Dacă e urmează după gh, atunci ghe în pronunțarea populară se mută în ge, d. e. gem = ghem; a gem ui = ghemul etc.

Le în cele mai multe cazuri trece în lie, d. e. liebedā = lebedā; liecuesc = leucuesc; liefterie = lefterie; liegătoare = legătoare; lie = lele; lieinn = lemn; liepedeu = lepedeu; lieșie = leșie etc. — În aceste cuvinte li se pronunță ca ungureșcul ly.

Dacă după silaba pe urmează p, atunci pe se mută în ce, d. e. cept = piept; ceaptān = pepten; ceptariu = pieptar; — dacă după pe urmează l, atunci adese-ori pe se mută în pce, d. e. pcele = pele; pcelcutā = pelcută; — asemenea se dăc pceore = pere (III. pers. indic. sing. dela verbul a perli, care se conjugă astfel: eu pcer, tu pceri, el pceore; noi perim, voi perii, ei pcer; reținându-și în toate celelalte moduri și timpuri silaba pe nechimbată în pce); apoi pceatrā = peatrā.

Dacă după t urmează e, atunci în loc de te se pronunță tye, d. e. tyescuesc = tes-cuesc; laptye = lapte; tyelinică = telincă (e un fel de fluier sau trișcă, făcută din coaje de răchită fără găuri de a modifica melodia). — Această schimbare are loc numai acolo, unde e din te rămâne curat.

În privința lui i, dacă urmează după c, se mută oi în și, d. e. șēne = cine șimbru = cimbru (plantă); șiuși = cinci șiuște = cinste; — dacă după oi urmează

elementul conducător al națiunilor numite europene: învățați, profesori, politicieni și alți bărbați cu rol în viața publică. Aceasta o avem în vedere, când la rîndul nostru, noi tinerimea școalelor superioare din Ungaria, răspundem în cele următoare, ne rugăm de atențiunea acestui distins for. Sîntem conșcii, că este grea problemă, când tinerii pășesc înaintea unui astfel de public. Dar' ne servesc de scusă, că fără provocarea dela București nici odată nu am fi fost atât de temerari, ca noi, tinerii maghiari, să ne încercăm a învăța pe conducătorii intelectuali ai Europei; și mai departe sîntem scuși prin aceea, că noi cel puțin vorbim de patria noastră proprie, de raporturile din patria noastră, care a le cunoaște ne este dată posibilitatea; precînd adversarii nostri, pe baza unor isvoare dubie, în mod incompetent se ocupă cu raporturile unei națiuni străine.

II.

Acusele, care se ridică contra noastră, sînt în tesă generală următoarele:

a) Națiunea maghiară a fost în trecut și este în prezent dușmanul culturii poporului român de pe teritoriul statului unguresc.

b.) Națiunea maghiară în mod sistematic a apăsător în trecut românimea de pe teritoriul statului unguresc, o apasă astăzi și se silește a o despoia de toate drepturile cetățenești și de libertate.

c) Națiunea maghiară se silește a despoia românimea de pe teritoriul statului unguresc de naționalitatea sa și în general fiind rasa maghiară dușman neîndurată a celei române, ca rasă, prin toate faptele sale îi atacă viața. Maghiarul prin urmare pe cale legislativă, socială și administrativă folosește toate mijloacele spre a extirpa elementul românesc. Din toate aceste memoranduri bucu-reșcane drept rezultat deduce, că elementul maghiar este în Orient un element descompunător al ordinii; este dușmanul culturii apusene, al cărui despotism a-l înfrîna este datorința Europei. Ear' elementul românesc este sentinela ordinii și a culturii apusene și ca atare acest element ar trebui să fie sprijinit de Europa.

Întrînd în combaterea memorandului, nu alegem sistemul de a-l urmări pas de pas, desmițîndu-i datele și analizîndu-i așepțiunile. Aceasta, adevărat, ar fi mai ușor pentru noi, dar' mai obositor pentru cititor. Din fericire și scopului nostru corespunde mai bine, dacă primim următorul punct de vedere: Sau sînt toate adevărate, cele cuprinse în cele trei puncte de mai sus, sau nu sînt. Dacă sînt adevărate, atunci am pierdut procesul și este lucru irelevant, că tinerimea bucu-reșcană nu 'și-a știut cănta dreptatea pe cale vrednică de dreptate, ci a apărut-o cu minciuni. Din contră d că nu sînt adevărate cele trei puncte, atunci eară este irrelevant tot ce s'a produs în memorand în chip de date, chiar și dacă ar fi toate crutul adevăr.

Cestiunile de importanță sînt așadar aceste: Adevărat este, că națiunea maghiară este dușmanul Românilor din Ungaria; adevărat este, că 'i-a persecutat în trecut, îi persecută în prezent cu ajutorul instituțiilor de stat; adevărat este, că Maghiarul este în Orientul Europei element descompunător de ordine și primejditor al culturii apusene și al libertății, față cu care românimea este sentinela ordinii și a culturii apusene?

Și din șirul acestor întrebări se naște o întrebare nouă: Ce dă răspunsul compe-

tent la toate aceste? Fără îndoială nimic altă, decît descrierea și expunerea fidelă a stărilor de lucruri în trecut și în prezent, și prelîngă stările de lucruri expunerea instituțiilor și legilor, care cărmușe soarta noastră comună cu a fraților nostri români din Ungaria. (Va urma.)

Un titlu greșit.

„Luminătorii” din Timișoara a publicat mai dîlele trecute la loc de frunte un articol, care deși în formă, cât și în deducțiunile sale e destul de superficial, nu poate fi trecut cu vederea, fiindcă are o tendință stricăcioasă pentru dezvoltarea noastră culturală, propagînd în mijlocul nostru un separatism cu totul neîntemeiat. Articolul poartă titlul „Ardelenism” și se încearcă a dovedi, că Românii ardeleni ar fi intrat în casa Românilor bănățeni și s'ar fi așezat chiar după masă. Argumentele pentru susținerea acestei afirmațiuni autorul pseudonim le ia din viața bisericească a Românilor din Bănat și Țeara-Ungurească. Se face înaintea de toate provocare la decedatul episcop Popasu cu „netăgăduitele sale merite”, dar' însă și cu ruda sa secretarul Bartolomeu. Se face apoi provocare la Ardeleanul, actualul episcop al Caransebeșului, Nicolae Popea, „omul care mai mult a luptat pentru biserică și națiune”. Se face în sfîrșit mai ales provocare la actualul episcop al Aradului Meșian, „protopopul dela Zernesci, care nu se poate ridica la vederile mari ale unei politici naționale”. Aci se înșiră mai multe persoane, calificate de „gineri”, „cumnați”, „cuscieri” și alte rude ale episcopului, care au scos și țin locurile menite pentru Bănățeni și Ungureni „băstinași”.

Redactorul „Luminătorului” a ținut de cuviință a-și face chiar el rezervele sale față cu cuprinsul articolului publicat, însă observă totodată, că nu se simte în drept „a suprima orice foc ce arde în ascuns”. Această observare dă loc presupunerii, că între frații nostri din Bănat și Țeara-Ungurească într'adevăr „ar arde focul Ardeleanismului” și până acum nimeni n'a îndrăznit a eși în public cu această durere.

Într-o foită a „Gazetei Transilvaniei” se ocupă și dl Teofil Frîncu de acest articol al „Luminătorului”. Dl Frîncu o ia la început pe o coardă umoristică, însă trebuie să termine în concluziuni foarte serioase.

Dacă într'adevăr „ar arde focul pe sub ascuns”, cestiunea pusă de „Luminătorul” merita o discuțiune serioasă, căci nu ne e permis din punct de vedere al dezvoltării noastre culturale să îngăduim inventarea unei noue formule de desbinare.

Examinînd mai de aproape argumentele, pe care s'ar bazează așa numitul „Ardelenism”, găsim, că nimenea dintre Români bănățeni și ungureni nu s'ar plînge în contra „invasiunii ardelenesci”, dacă Românii ardeleni, care ajung a ocupa pozițiuni bisericești în eparchiile bănățene și ungurene, ar fi bărbați harnici, Români buni și funcționari conșciențioși. Chiar și inventatorul „Ardelenismului” recunoaște acest lucru în articolul său în diferite forme și chipuri. Ardeleanul, — dîce d-sa — e țeara renascerii române, Ungureni și Bănățeni au un cult pentru Ardeal, ei se simțiau fericiți a atrage la ei un Ardelean crescut pe pămîntul renascerii române etc. etc. Va să dîcă, — lucru hotărît, — nu în contra „invasiunii ardelenesci”, nu în contra unui „Ardelenism” se luptă confratele nostru, ci în contra unui rău cu totul

de altă natură. Acest rău, pe care 'l-a botezat greșit, îl combatem în sfîrșit cu toții deopotrivă.

Metropolitul Șaguna n'a fost Ardelean, a trăit și a lucrat mai mult de un pătrar de secol aici în mijlocul Ardealului și a stat în fruntea Românilor ardeleni, fără-ca o singură dată în decursul activității sale neobosite să găsească cineva, că acest „Ungurean” ocupă locul unui „Ardelean”. Dar' Șaguna nu numai că n'a fost încungurât de „gineri”, „cumnați”, „cuscieri” și alte rude ale sale, ci n'a avut nici pe „Bartolomei” sei. El a privit pozițiunea sa de o misiune înaltă culturală și nu de un mijloc de căpătuelă pentru rudenii. Dacă astăzi Bănățenii nu pot dîce despre Ardeleanul Nicolae Popea, care le ocupă scaunul episcopesc dela Caransebeș, altceva, decît că e „omul, care mai mult a luptat pentru biserică și națiune”, credem, că se simt fericiți a fi atrași la ei pe un Ardelean crescut pe pămîntul renascerii române. Căci nu găsim în articolul „Luminătorului” nici un cuvînt, care ni-ar da să înțelegem, că la Caransebeș prin rezidența episcopescă ar umbla „gineri”, „cumnați”, „cuscieri” sau alte rude; ear' „Bartolomei” cel urgisit a trebuit chiar să plece, când Ardeleanul Popea a intrat în rezidența episcopescă.

Episcopului Popasu, care și el a fost Ardelean, încă se recunosc „meritele sale netăgăduite”, dar'... a avut o rudă lîngă sine și „diecesa a rănit sub greumîntul regimului seu”. Această rudă, care ocupa postul de secretar, numai ea a adus Bănățenilor de abia aminte, că adevărat episcopul Popasu nu e născut în Bănat. Cu cât mai mult trebuie ei să se pună pe gînduri acum, când ved cele ce se petrec la Arad, unde nu e vorba de o rudă, ci de un laș întreg de cuscieri și de neamuri? Dacă într'adevăr „protopopul dela Zernesci”, actualul episcop al Aradului, părintele Meșian, își dă silință de a-și căpătul neamurile sale în parohie, noi găsim, că frații nostri din Bănat și Țeara-Ungurească ar fi botezat mai nimerit acest rău cu numirea de nepotism decît cu „Ardelenism”. Căci nu Ardealul le trimite fraților nostri dela Arad pe „gineri”, „cumnați”, „cuscieri” și alte rude ale Preasfințitului, precum d. e. politica maghiară trimite pe Ardeleni în România, ci Preasfințitul 'și-i aduce întru „preamărirea” sa. Nu trebuie să fie tocmai din Ardeal pentru a pute face așa o treabă. S'ar găsi poate și în Bănat și în Țeara-Ungurească protopopi, care, ajunși pe scaunul episcopesc, ar scîrbi să nimerească și ei acest „ardelenism”. Ear' Ardealul mai are protopopi, care, creșcuți în școala lui Andreiu Șaguna și a lui Nicolae Popea, ar scîrbi să înțeleagă misiunea adevărată de episcop. Dacă frații nostri ungureni ni-au luat nouă toamă pe „protopopul dela Zernesci”, n'au decît să lupte nu în contra Ardealului, țeara renascerii române, ci în contra nepotismului stricăcios ce se lăpăse în eparchie.

Va să dîcă nepotism, nu ardelenism. Eată cestiunea, pe care cu toții o combatem, și cei din Bănat, și cei din Țeara-Ungurească și cei din Ardeal. Ea nu ne desbină, ea nu produce separatism, ci din contră ne unesc pe toți oamenii de bine la un loc.

CRONICĂ

Numire. La propunerea ministrului ung. de justiție Maistatea a a numit pe viceprocuroorul reg. din Murăș-Ogorheiu, Dr. Dominic Pap de procuror la procuratura regească din Turda.

Regina României în Budapesta. Despre prezența reginei Elisabeta în capitala Ungariei aflăm din foile budapestane următoarele: Regina a sosit în Budapesta 1/2 la 8 oare dimineața cu trenul accelerat dela Predeal. Deoarece înalta doamnă durmă, spre a nu fi conturbată odichna sa, cu puțin regese a fost minat pe alte șini și numai pe la 10 oare a fost alăturat la trenul ce sta înaintea salei de așteptare. Părăsind gara, regal a mers însoțită de suita sa în oraș și a descins la hotelul „Regina Angliei”. În trăsura reginei ocupase loc și dama de curte d-șoara Văcărescu, a cărei față clasică și frumoasă purta încătuș urmele suferințelor din timpul ultim. Scirea, că d-șoara Văcărescu a fost greu bolnavă în zilele din urmă, e neadeverată. Suita Maiestății Sale, care călătoria incognito sub numele unei contese de Vrancea, era compusă din generalul Teodori, d-șoara Teodori, intendantul Fischer, cassarul Sachs și personalul servitorilor. Regina era foarte obosită din cauza călătoriei de noapte, astfel că la intrarea în apartamentele sale a trebuit să se spriginească puțin de generalul Teodori și de hotelierul Marchal. După o baie răcoitoare Maistatea Sa s'a simțit reulească cu desăvîrșire din strapațele călătoriei și pe la 11 oare a luat dejunul în societatea suitei sale. Preste di regina a petrecut în apartamentele sale și numai pe la 5 oare d. a. a făcut o preambulă cu trăsura prin oraș, fiind însoțită de consulul general român din Budapesta principele Ghica. Cu o oară mai tîrziu a avut loc prînzul, la care prelîngă suita a mai participat și principele Ghica.

(Va urma.)

Pe la 8 oare seara regina 'și-a continuat călătoria spre Veneția.

„Un agitator român condamnat”. Sub acest titlu cetim în șovinistul clujan „Ellenzék” următoarele: „Din Arad se telegrafează: Sămbătă tribunalul a pertractat cauza învătătorului român din Galsă, Iulia Grofșorean, care cu ocaziunea alegerilor comunale din 1890 astfel agita poporul: „Fraților, popor român, țineți împreună. Nu țineți cu căinii și păgânii de Maghiari și Nemți”. Pertractarea a durat până tîrziu după amiază și tribunalul numai seara pe la 6 oare a publicat sentența, după care Iulia Grofșorean e condamnată la un an temniță de stat. În vătătorul condamnat e unul dintre cei mai periculoși agitatori din comitatul Aradului. — Va să dîcă „patrioții” au mai pus mîna pe un „agitator”, care vrea să „răstoarne” statul unguresc!! Ne vom informa și vom vedea în ce poate să consistă „agitatiunea periculoasă” a dlui învătător Grofșorean în contra „puternicului” stat maghiar. Păcat, că a apărut așa curînd memorandum maghiar, căci acest cas ar fi un bun „material” pentru o asemenea lucrare „patriotică”!!

Neecrolog. Primim următorul anunț funebrel: Cu adîncă durere aducem la cunoștința amicilor și cunoscuților, că Elena Torșăian născ. Raț, în al 53-lea an al vieții și al 35-lea an al căsătoriei, ați la 7 oare d. a. 'și-a dat nobilul ei suflet în mîna Creatorului după mai multe luni de suferințe. O inimă nobilă, o podoabă a sexului femeiesc a cădut din coroana neamului românesc. În mormîntarea se va face în 8/20 Iulie la 4 oare d. a. în cimiterul gr.-or. al bisericii din oraș. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată! Albalasia, în 6/18 Iulie 1891. Alexandru Tordasian, protopresbiter gr.-or., ca soț; Rebeca Popescu, preoteasă văduvă; Ana Pația născ. Raț, ca surori; Dominic Raț, oficial reg., ca frate; văduva Teresia Raț; Rubin Pația, avocat; Mina Raț născ. Balas, ca cumnat și cumnate, dimpreună cu fiii lor Dominic Raț, Silviu Pația, Rubin Pația, Elena Pația și Dora Raț, Octavian Popescu, Dionisiu Popescu, Dominica Truța născ. Popescu, Lucrăția Coste născ. Popescu și în numele tuturor celorlalți conșăngeni.

Hymen. Domnul Dr. Laurențiu Pop, avocat în Abrud, și domnișoara Elvira Făgărășianu își vor sîrba cununia Joi în 23 Iulie a. c. n. la 5 oare p. m. în biserica gr.-cat. din Făgăraș.

— Domnișoara Mărioara Grozav și dl George Șandor s'au fidanțat în 28 Iunie a. c. la Orșova.

Desmițire. Diarul „Hunyad” din Deva scrie: Deja în numărul trecut al diarului nostru am declarat în urma cercetării medicului-suprem comitatens Dr. Paul Balogh, că în comitatul Hunedoarei în anul acesta n'a grasat și nu grasează bubatul negru și totuși foile budapestane continuă mereu a scrie, că această epidemie îngrozitoare bîntuie și acum pe Valea-Murșului. Repetăm, că în comitatul Hunedoarei nu grasează bubatul negru.

Duel. „Budapesti Hir” anunță, că corpul oficerilor croați din Fiume voese a provoca la duel pe deputatul dietal Gavril Ugron pentru vorbirea sa ținută cu ocaziunea motivării interpelațiunii sale în cestiunea demonstrațiilor din Fiume. După „Bud. Hir.” căpitanul croat Uzelacz și încă un oficer au plecat în 20 I. c. dimineața din Fiume la Budapesta, ca să-l provoace pe Ugron la duel în numele întregului corp oficeresc. Deoarece Ugron de present se află la Odorheiu-Secuiesc, ambii oficeri vor aștepta sosirea lui în Budapesta.

Învătări. Junimea teologică din Beiuș și giur. invită la „Concertul” împreună cu dans, ce-l va arangia Duminecă la 2 August st. n. 1891 în sala „ospătăriei opidane” din loc. Venitul e destinat pentru școala de fete din Arad, inactivată în toamna anului 1890, și pentru școala gr.-or. din loc. Simeon Cornea, președinte; George Papp jun., cassar. George Lupșa, controlor; Prețul de intrare pentru persoană 1 fl., pentru familie 2 fl. Începutul la 7 oare seara. Ofertele marinimose se primesc cu mulțumită și au a se trimite la adresa dlui cassar, care dimpreună cu suprasolvirile se vor cuita pe calea publicității. Programa: 1. „Motto”. 2. „Cuvînt de deschidere” rostit de președintele Simeon Cornea, cler. abs. 3. a) „Serenadă” de Martner; b) „Creanga ruptă” de J. Vidu, executate de cor. voc. sub conducerea lui George Pop jun., cler. abs. 4. „Silă”, poezie de C. Boliac, declamată de George Papp jun. cler. abs. 5. „Doină doiniță” de Vorobchievici executată de cor. voc. 6. „Necesitatea conservării obiceiurilor religioase naționale ale pop. rom.”, disertație de Simeon Cornea, cler. abs. 7. „Cisla”, de C. Porumbescu, executată de cor. voc. 8. „Cantopetă”, monolog de V. Alexandri, predată de George Lupșa, cleric c. II. 9. „Cîntec de primăvară” de C. Porumbescu, executat de c. voc. 10. „Importanța limbii materne la cultivarea unui popor”, disertație de A. Horvath cleric. c. II. 11. „Adio păduri” de Mendelsohn, executat cor. voc.

— Societatea academică „Janimea” invită la „Serata cu dans”, care se va arangia în Solca, Mercuri la 29 Iuliu st. n. 1891 în sala „Societății pentru înfrumusețarea Solcei” Cernăuți, în Iuliu 1891. Președintele comitetului aranjator: Emilian Cozab, c. r. pretor districtual. Președintele societății: Petru Ionescu. Prețul de intrare pentru persoană 1 fl. 50 cr. Începutul la 9 oare seara.

Posta dela Budapesta și Viena, nu scim din ce cauză, astăzi n'a sosit la Sibiu.

Regina Natalia pe la mijlocul lui August va călători preste Constantinopol în Italia. Timpul iernii îl va petrece regina la Biaritz.

Stambuloff în străinătate. O telegramă din Sofia cu data de 17 I. c. anunță: „In cercurile competente a făcut senzațiune scirea, că ministrul-președinte Stambuloff, după sosirea în patrie a principelui Ferdinand, își va lua un concediu mai lung, pe care îl va folosi pentru o călătorie în străinătate. Cu ocaziunea aceasta va visita capitalele Budapesta, Viena, Berlinul și Londra, apoi va merge la o scaldă, unde va petrece timp mai îndelungat.

Atestatul școlastic al regelui sîrbesc. Poaia oficială sîrbescă publică un raport despre examenul regelui Alexandru. După acesta tînrul rege din 1—20 Iunie a depus examen din următoarele obiecte. 1. Religiuinea. 2. Matematica și Algebra. 3. Fisica și Chimia. 4. Știința despre arme. 5. Istoria Sîrbiei. 6. Tactica. 7. Istoria universală. 8. Limbile: germană, franceză, latină și engleză. Tînrul rege, — ca toți regii preste tot, — a depus examenul cu un succes eminent. La examen au asistat în fiecare di metropolitul regenții și ministrii.

Desvîlirea monumentalului lui Danton la Paris. În 14 I. c. a avut loc la Paris o frumoasă sîrbătoare națională franceză și adevărată desvîlirea monumentalului tribunului Danton. Vorbirea festivă a ținut-o Levrand, președintele consiliului municipal parisian.

Ultima circumscripție din Anglia și Wales a dat ca rezultat, că cu un milion sînt mai multe femei decît bărbați. Motivul principal al acestei împrejurări e, că bărbații englezi merg în străinătate și cu deosebire se așează în coloniile engleze, din care cauză o parte mare dintre femei nu se mărită. Acele femei, care astfel rămîn nemăritate, se dedică în mare parte carierei comerciale, se aplică în oficii de stat sau care sînt mai tari lucră în diferite fabrici.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „Andreiu Șaguna” cu finea anului 1890/91.

Onorată societate!

Dacă în secolul acesta, care se numește secolul luminii, a înaintat omenimea pe toate terenele cu pași uriași, este de a se mulțumi numai și numai societăților, căci numai întrunindu-se mai mulți la un loc au putut să-și virșă lucrări, ce unul singur nici-cînd nu le-ar fi putut face. Nici decît să nu ne prindă mirarea, că orice lucrare mai însemnată, orice întreprindere mai mare se face și se poate face numai de și prin societăți.

Cu cât un popor are mai multe societăți, cu atât el arată, că e la un grad mai înalt de cultură, și cu atât el înaintază mai tare în ale științei, artei, industriei, comerțului și economiei.

Experiența, care e cel mai bun magistr, a convins în decursul secolilor, că oamenii numai întrunindu-se în societăți pot presta foloase atât morale, cât și materiale.

Ca toate popoarele, așa și poporul nostru iubitor de progres, a fost atins și el de curentul asocierii, înființînd mai multe societăți și reuniuni. Deși de present aceste relativ nu sînt tocmai numeroase, dar' se înființează alte nouă mai în fiecare di, și e speranță, că nu preste mulți ani ne vom pute mîndri cu un număr mai mare de societăți, ca și alte popoare culte.

Între societățile și reuniunile ce noi Români le avem se numără și societatea teologică-pedagogică „Andreiu Șaguna”, al cărei scop e propășirea în cultură. Această societate oferă membrilor ei mijloacele necesare întru ajungerea scopului, punîndu-le la dispozițiunea lor o bibliotecă consistătoare din aproape 2000 opuri de cele mai însemnate, precum și o sală de lectură, care dispune de jurnale științifice, literare și politice, parte din țeară, parte din străinătate.

Aceste două mijloace celor zeloși ofer bună ocaziune, ca să-și câștige cunoștințe suficiente pentru cariera lor de luminători ai poporului, fie ca preoți, fie ca învățători. Afară de aceste numita societate e și o școală practică pentru membrii ei, făcîndu-i cunoscuți cu elementele constituționalismului, pregătîndu-i astfel pentru viața constituțională, ear' de altă parte le dă ocaziune de a se deprinde în lucrări literare, în ținerea de discursuri și în declamațiuni.

Aceste sînt momentele mai principale, în giurul cărora se învîrte activitatea societății „Andreiu Șaguna” și care fiecărui elev seminarial îi impun datorința, ca în interesul seu să o spriginească și să iee parte la activitatea acesteia.

Premiînd aceste prezentăm onoratei societăți raportul general despre activitatea ei în decursul anului 1890/91 expirat și despre starea ei din present.

o sau u, atunci în toate cuvintele ci se mută în si, d. e. cioboață = cioboață; ciocan = ciocan; ciocărlie = ciocărlie; ciocnire = ciocnire; cioplesc = cioplesc; ciotă = ciotă; ciubăr = ciubăr; ciună = ciună; ciumpagesc = ciumpagesc.

Dacă e precedat de ch, atunci chi se mută în ci d. e. chiveră = chiveră; chile = chile.

Între B și I intră câte odată un g, d. e. cobgilă = cobilă (la plug); bgine = bine; bgihol = bivol; sbgiciu = sbiciu; a sbgiciu = sbiciu; bgilă = bilă (der Ball); bgirău = birău (primar); bgir = bir (Kopfsteyer); a bgirul = birul; a se bgizul = a se bisul.

Poporul pe pi îl mută în pci: a peica = pica; picior = pcișor; pciș = pic (Das Trüpschen); a pcișura = picura, pită = peită; a peilă = a pill (înseamnă a pill o bucată de fer, dar' și a fura), pciług = pilug; pciuă = piuă; se dîce ciperiu și nu peiperiu sau piperiu; a pcișura = a picura; a pciș = a pisa; a pcișcul = a piscui (pippen); pciștol = pistol; se dîce a cismul și nu a pcișmul = a piscui, a invidiu.

Pe silaba mi poporul în cele mai multe casuri o pronunță mni (ca mny), d. e. mni-jloc = mijloc; mni-erlă = mîrlă; mni-ed-mied (un fel de beutură dulce făcută din miere de stupi); mni-r = mir etc.

Pe silaba schi poporul o pronunță ca șei: șeimbur = schimburi; sciop = chioș; șeilav = schilav etc.

INSTITUT TIPOGRAFIC ÎN SIBIIU.

Se află de vîndare:

Plicuri oficioase

adresate: direcțiunii financiare, — oficiului de dare r. u., — tribunalului reg. ca judecătorie a cărților funduare, — scaunului orfanal comitatens, — primăriei comunale, — judecătoriei cercuale, — protopretorului cercual.

Formular

Sz.

község elöljáróságától.

A tekintetes

megyei árvaszéknek

Hivatalból.

Portomentes.

ügyben.

műtérme 14 × 21¹/₂

100 bucăți 50 er.

Barnum parintele
reclamei.

care, după-cum este cunoscut, nu demult
a murit ca milionar, foarte adese-ori
dicea, că bogăția și renumele seu are
a le mulțumi reclamei originale.

Devisa lui: [1102] 1—

„Calea spre bogăție trece prin
cerneala de tipar“

ar trebui să fie luată în considerațiune
de către lumea comercială de astăzi, și
cu deosebire cei din Austro-Ungaria ar
trebui să fie activi pentru răspândirea
pe calea de reclamă a articolelor de in-
dustrie.

Mijlocirea anunțurilor pentru toate
jurnalele și călindarele din lume in-
grijesce biroul de anunțuri cu bun re-
nume în țeară și în străinătate al lui

I. Danneberg,

Wien I., Kumpfgasse 7.

 Telephon 4022.

Representantul general al celor mai
principale broșuri pentru mersul trenu-
rilor din Europa, precum: Conducteur,
Livret Chaix.

Unica regie de anunțuri a broșurii
vestite în toată lumea „Henschel's
Telegraf für Oesterr.-Ungarn, Holland
Schweiz und Italien“.

Check și Clearing-Conto nr. 807.074,
k. k. Postsparcassa.

Serviciul de studii și construcțiuni: căi ferate, șosele și poduri al ministerului lucrărilor publice din România face cunoscut, că are necesitate de

[1084] 24—25

Ingineri

ești cu diplome sau certificate din unele din școalele tehnice: Viena, Berlin, Paris, Bruxelles, Gand, Zürich etc. și să fie de naționalitate Români sau cel puțin să cunoască limba română.

Amatorii de a fi angagiați pe unul, doi sau mai mulți ani, sînt rugați a trimite Serviciului în Bucuresci, Strada Minerva nr. 16 propunerile cu o copie legală după diplomă sau certificate, cu indicațiunea naționalității, etății, timpului servit și anume la ce lucrări

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iulie 1891.

Budapesta — Predeal						Predeal — Budapesta						Budapesta — Arad — Teiuș						Teiuș — Arad — Budapesta						Copșa-mică — Sibiu					
	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren de persoane		
Viena	10.50	8.—	8.—		3.25	Bucuresci	4.40	7.35		8.50	Viena	10.50	8.—	3.25	Teiuș	3.09		1.39	Copșa-mică	3.—	10.47		7.10						
Budapesta	8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Predeal	9.12	1.12		5.16	Budapesta	8.15	1.50	9.50	Alba-Iulia	3.50		2.19	Șeica-mare	3.31	11.27		7.43						
Szolnok	11.38	3.57	6.50	9.22	11.19	Timiș	9.41	1.42		5.57	Szolnok	11.14	3.57	1.05	Vințul-de-jos	4.09		2.36	Loamneș	4.15	12.08		8.27						
P.-Ladány	2.12	5.51		11.53	12.57	Brașov	10.17	2.18		6.58	Arad	3.45	6.52	5.24	Jibot	4.52		3.03	Sibiu	5.10	1.—	7.35	9.25						
Oradea-mare {	3 53	7.06		1.50	2.12	Feldioara	2.48	4.20		7.23	Glogovaț	4.30	2.20	5.46	Orăștie	4.55		3.30	Sibiu — Copșa-mică										
Mező-Telegd	4.—	7.13		2.34	2.19	Apatia	3.40	5.42		8.37	Györök	5.03	3 05	6.19	Deva	5.59		4.38	Sibiu	7.35	4.34	3.35	10.17						
Rév	4.30	7.43		3.03	2.49	Ágostonfalva	3.56	6.09		9.04	Pauliș	5.14	3.23	6.30	Branicica	6.24		4.55	Ocna	8.02	4.58	4.09	10.45						
Bratca	5.22	8.18		3.46	3.26	Homorod	4 29	6.55		9.46	Radna-Lipova	5.32	3.39	6.48	Ilia	6.49		5.17	Loamneș	8.30	5.25		11.05						
Bucia	6.05	8.51		4.09		Hașfalău	5.34	8.23		11.03	Conop	5.56		7.12	Gurasada	7.—		5.28	Șeica-mare	9.05	5.55		11.40						
Ciucia	6.31	9 07		4.55	4.21	Sighișoara	5.54	8.53		11.29	Bérvava	6.12		7.27	Zam	7.28		5.58	Copșa-mică	9.34	6.20		12.05						
Huedin	7.12	9 37		5.34	4.55	Elisabetopol	6.21	9.31		12.06	Soborșin	6.58		8.07	Soborșin	8.03		7.02											
Stana	7.29			5.51		Mediaș	6.42	10 09		12.37	Zam	7.26		8.33	Conop	9.10		7.17	Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săs.										
Aghiriș	7.49			6.12		Copșa-mică {	6.55	10.31		12.53	Gurasada	7.52		8.57	Radna-Lipova	9.44	5.14	7.46	Cucerdea		2.50	8.20	2.41						
Ghirbău	8.01			6.25	5.47	Micăsasa	6.57	10.47		1.18	Ilia	8 08		9.13	Deva	9.58	6.01	7.57	Ludoș		3.34	9.11	3.27						
Nădășel	8.14			6.39		Blaj	7.31	11.42		2.13	Branicica	8.26		9.29	Györök	10.11	6.20	8.08	Oșorheiu		5.20	11.17	5.14						
Cluj	8.29	10.37		6.56	6.—	Crăciunel	8.—	11.57		2.27	Simeria (Piski)	9 50		10.19	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	Reghinul.-săs.		5.35		5.36						
Apahida	8.46	11.10		8.20	6.18	Teiuș	8.—	12.28		2.49	Orăștie	10.16		10.50	Arad	10.46	8.40	8.40											
Ghirăș	10.08	12.38		8 45	6.34	Aind	8.07	1.08	1.25	3.47	Jibot	10.36		11.16	Szolnok	11.18	8.24	9.05											
Cucerdea	10.37	1.14		10.21	7.34	Vințul-de-sus	8.24	1.35	1.50	4.07	Vințul-de-jos	11.—		11.44	Budapesta	4.15	11.51	2.21											
Uioara	10.56	1.21		11.17		Uioara	8.54	2.31	2.89	4.52	Alba-Iulia	11.26		12.06	Viena	7.20	1.55	5.50											
Vințul-de-sus	11.04	1.29		11.26		Cucerdea	9.23	3.18	3.15	5.26	Teiuș	11.53		12.38		6.05	7.20	1 40											
Aind	11.28	1.54		11.54	8.22	Ghiriaș	10.45	5.14		6.84	Simeria (Piski) — Petroșeni					Petroșeni — Simeria (Piski)													
Teiuș	11.45	2.13		12.18	8.38	Apahida	11.01	6.08	4.53	6.52	Simeria	6.00	10.35	4.22	Petroșeni	6.00	10.50	6.20	Reghinul.-săs.		8.—		8.16						
Crăciunel	12.13			12.58	8.43	Cluj	12.17	7.28		8.53	Streiu	6.35	11.26	4.58	Banița	6.41	11.40	6.54	Oșorheiu		5.21	5.54	10.20						
Blaj	12.59			1.51	9.14	Nădășel	12.47	7.47	6.43	9.12	Hățeg	7.21	12.23	5.42	Crivadia	7.19	12.19	7.20	Ludoș		6.58	7.41	12.06						
Micăsasa	1 35			2 29		Ghirbău		6.47	5.47	8.—	Pui	8.06	12.—	6.36	Pui	7.57	1.05	7.51	Cucerdea		7.47	8.25	12.50						
Copșa-mică {	1.51			2.48	9.48	Aghiriș			7.02	6.11	Crivadia	8.47	2.23	7.24	Hățeg	8.36	1.54	8.25	Simeria (Piski) — Hunedoara										
Mediaș	2.12			3.03	9.50	Stana			7.28	8.53	Banița	9.21	3.19	8.04	Streiu	9.18	2.49	9.01	Simeria (Piski)	10.50	4.40		9.16						
Elisabetopol	3.04			3.26	10.06	Huedin			7.47	6.43	Petroșeni	9.45	4.—	8.36	Simeria	9.52	3.27	9.35	Cerna		11.13	5.03	9.34						
Sighișoara	3.46			4.49	11.04	Bucia			8.25	7.12	Arad — Timișoara					Timișoara — Arad					Hunedoara		11.48	5.38	9.55				
Hașfalău	4.04			5.35	11.19	Bratca		1.26	9.10	7.51	Arad	6.15	11.30	7.15	Timișoara	6.20	1.11	5.05											
Homorod	5 26			7.23	12.27	Rév			9.30		Vinga	7.32	12.47	8.04	Vinga	7.21	2.46	6.40	Hunedoara — Simeria (Piski)										
Ágostonfalva	6 10			8 09	12.58	Mező-Telegd			1.52	10.07	Timișoara	8.42	2.04	8.57	Arad	8.03	3.50	7.50	Hunedoara	4.46	2 32		7.22						
Apatia	6.41			8 43	1.15	Oradea-mare {			2.18	10.44	Ghiriaș — Turda					Turda — Ghiriaș					Cerna		5.11	3.—	7.50				
Feldioara	7.17			9.18	1.35	P. Ladány			2.25	11.04	Ghiriaș	7.48	10.35	3.40	Turda	4.50	9.30	2.30	Simeria		5.28	3.20	8.10						
Brașov	8.—	Tr. de persoane	Tren accelerat	10.05	2.00	Szolnok			2.55	5.26	Turda	8.08	10.55	4.00	Ghiriaș	5.10	9.50	2.50	Brașov — Zernesci										
Timiș		1.41	5.57		3.01	Budapesta			6.20	7.30	Sighișoara — Odorheiu					Odorheiu — Sighișoara					Brașov		5.45		4.55				
Predeal		2.26	6.29		3.31	Viena		3.—	1.40	1.40	Sighișoara					Sighișoara					Zernesci		7.26		6.36				
Bucuresci		8.50	11.55		9.30						Odorheiu					Odorheiu					Zernesci — Brașov								
Murș-Ludos — Bistrița						Bistrița — Murș-Ludos						Careii-mare — Zelău						Zelău — Careii-mare						Brașov — Zernesci					
Murș-Ludos				4.—		Bistrița					Careii-mare						Zelău						Zernesci						
Țagu-Budatelic				6.48		Țagu-Budatelic					Zelău						Careii-mare						Brașov						
Bistrița				9.59		Murș-Ludos					Zelău						Careii-mare						Brașov						
Nota: Numeri încaudrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.																													